۲۷
طرح کار
شماره بیست و هفتم ـ زمستان ۱۴۰۲ ـ طرح‌های کارآمد برای هیأت‌ها

تذکره بیداری

طرح ها و ایده هایی برای مراسم بازدید از خانواده شهدا

یک طرح کارا، طرح‌های کارآمد برای هیأت‌ها
شماره بیست و هفتم، زمستان ۱۴۰۲
تذکره بیداری
طرح‌ها و ایده‌هایی برای مراسم بازدید از خانواده شهدا
تهیه و تنظیم: **معاونت تولیدات رسانه‌ای جامعه ایمانی مشعر**
گردآوری: **سیدمهدی هاشمی**
طراح جلد: مجتبی خاوری
صفحه‌آرا: حسن ناصری
شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه
استفاده از مطالب نشریه و تکثیر آن برای هیأت‌ها، در صورت ذکر منبع آزاد می‌باشد.

جامعه ایمانی مشعر
قم ـ صندوق پستی: ۱۵۱۳ - ۳۷۱۹۵
سامانه پیامک: ۳۰۰۰۱۵۴۲
پایگاه اطلاع‌رسانی: www.۱۵۴۲.org
رایانامه: info@۱۵۴۲.org

بسم الله الرحمن الرحیم

رهبر معظم انقلاب:

همه کشور مدیون خانواده شهدا هستند.
همه کشور و همه ملت در درجه اول مدیون شهدا
و بعد هم مدیون خانواده‌های شهدا هستند.
قدر پدران و مادران شهدا را باید دانست.

بیانات رهبر معظم انقلاب
در دیدار خانواده شهیدان یوسف و حسین رحیمی
مردادماه ۱۳۹۶

مقدمه

یکی از مؤثرترین روش‌های ترویج ارزش‌های اسلامی بزرگداشت افرادی است که در آن ارزش‌ها پیشرو بوده و می‌توانند برای دیگران الگو باشند. به عبارتی با معرفی و تقدیر از قهرمانان واقعی ارزش‌ها، می‌توان آنان را به عنوان الگو معرفی کرد تا عموم افراد ترغیب شوند که سبک زندگی خود را با آنان تطبیق دهند و در نتیجه جریان‌سازی مناسبی در عرصه جامعه انجام شود. حال چه الگوها و قهرمانانی بالاتر از شهیدان؟! و چه جایگاهی بالاتر از مقام آنان؟! و چه سبک زندگی بهتر از منش و روش آنان؟!

یکی از راه‌های آشنایی با این اسطوره‌ها و سبک زندگی ایشان، دیدار با خانواده‌های آن بزرگواران و گفت‌وگو با نزدیکان شهدا می‌باشد.

خانواده‌های شهدا، ایثارگران و جانبازان، بزرگترین سرمایه‌های معنوی انقلاب و ملت هستند که یاد آنان اشاعه ارزش‌های ایثار و پایداری در جامعه محسوب می‌شود. در همین راستا دلجویی و دیدار با آنان، ادای دین به ارزش‌های انقلاب است.

برنامه دیدار با خانواده شهدا یکی از زیباترین و مؤثرترین فعالیت‌ها در حوزه دفاع مقدس است که بسیار مورد تأکید و اهتمام مقام معظم رهبری نیز می‌باشد. این دید و بازدیدها از دوطرف سودمند و مفید است چه برای اعضای هیأت که از نزدیک با زندگی خانواده شهدا آشنا شده و به تقویت بنیه معنوی و فکری آنان کمک می‌شود و چه برای خانواده‌های شهدا که سبب دلگرمی آن بزرگواران می‌شود. علاوه بر خانواده‌های شهدا می‌توان با جانبازان نیز چه در فضای هیأت و چه در منازلشان و چه در آسایشگاه و بیمارستان دیدار کرد و از نزدیک با آنان و خاطراتشان آشنا شد. در ادامه به برخی از نکات در این باره اشاره خواهد شد.

چه برنامه هایی در دیدارها داشته باشیم؟

اینکه چه برنامه‌هایی برای دیدار داشته باشیم اهمیت فوق‌العاده‌ای دارد که تاثیر بسزایی در ذهن مخاطب و حتی در ذهن خانواده شهدا خواهد داشت. پس سعی شود از قبل روی آن فکر شود تا پختگی لازم را پیدا کنند. البته باید همیشه این نکته را به ذهن داشت که خداوند به ما توفیق وسیله بودن را داده و ما باید تمام سعی‌مان را بکنیم، ولی تمامی قلوب و امور بدست وی است. پس اگر نیت را خالصانه‌تر کنیم خدا راهش را باز می‌کند.... «وَالَّذينَ جاهَدوا فينا لَنَهدِيَنَّهُم سُبُلَنا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ المُحسنينَ»[1]؛ و آن‌ها که در راه ما (با خلوص نیّت) جهاد کنند، قطعاً به راه‌های خود، هدایتشان خواهیم کرد؛ و خداوند با نیکوکاران است.

---

۱. عنکبوت، آیه۱۶.

۱۵ راهکار و پیشنهاد برای مراسم بازدید از خانواده شهدا

۱. پیشنهاد می‌شود در ابتدای مجلس تلاوت آیاتی چند از کلام الله مجید به منظور هدیه به شهید بزرگوار داشت. این آیات را می‌توان تفألی انتخاب کرد و یا سیری از آیات را دنبال کرد و یا آیات مرتبط با جهاد و شهادت را انتخاب کرد؛

برخی از این آیات عبارتند از:

سوره مبارکه توبه، آیات ۱۱۱ و ۱۹-۲۲؛

سوره مبارکه آل‌عمران، آیات ۱۳۸-۱۴۲ و ۱۶۹-۱۷۴؛

سوره مبارکه احزاب، آیات ۲۲-۲۴؛

سوره مبارکه بقره، آیات ۱۵۴-۱۵۷؛

سوره مبارکه نساء، آیات ۶۶-۷۰،

و موارد بسیاری دیگر که با کمی جستجو کردن می‌توان یافت.

۲. آنچه بیشتر در این جلسات پی گرفته می‌شود، گپ و گفتگویی با خانواده‌های شهدا یا جانبازان، خبر گرفتن از حال و احوال آنان و بیان خاطراتشان است. حتماً از قبل یک‌سری سؤالات پخته شده طراحی شود تا از حضور در جوار این عزیزان کمال استفاده برده شود و بحث به نقاط مفید کشیده شود. باید دقت در طرح سؤال داشت تا کمال احترام به این عزیزان حفظ شود.

از جمله سؤالاتی که می‌توان مطرح کرد پرس‌وجو درباره سبک زندگی شهید، خُلقیات، روابط با دیگران به خصوص خانواده، خاطرات برجسته، فعالیت‌ها، مناجات و عبادات، ولایت‌پذیری، درس و دانشگاه، حجب و حیا و... است. برای طرح سؤال خوب، لازم است از قبل با زندگی شهید آشنا باشید. در غیر این صورت سعی کنید با سؤالات کلی بحث را پیش ببرید. در صورت امکان خوب است به افراد فرصت داده شود تا سؤالاتی که در ذهن خود دارند را بپرسند.

۳. دیدن آلبوم عکس، فیلم، دست‌خط، وصیت‌نامه و دیگر وسایلی که مربوط به شهید بزرگوارشان باشد نیز از جذابیت‌های بالایی برخوردار است.

۴. در صورت امکان و فرصت می‌توان با خانواده‌ها هماهنگ کرد و از یک سخنران یا مداح یا قاری دعوت نمود تا قبل یا پس از گپ و گفتگو مجلس را مزیّن به تلاوت قرآن، ذکر اهل‌بیت‌ﷺ و ... کند.

۵. یکی از برنامه‌هایی که می‌توان در دیدارها داشت، پخش کلیپ بخصوص کلیپ‌هایی مرتبط با شهید همان خانه می‌باشد. همچنین کلیپ‌های زیبا از فضای دفاع مقدس و یا کلیپ‌هایی از دیدار حضرت آقا با خانواده معظم شهدا و جانبازان بر زیبایی مجلس

می‌افزاید. برای این کار لازم است از قبل تجهیزاتی برای این کار تعبیه شود. همچنین می‌توان از خانواده شهید اجازه گرفت تا دست نوشته‌ها، نامه‌ها و وصیت‌نامه شهید را نیز قرائت کرد.

۶. قبل برنامه می‌توانید از خانواده شهید جویا شوید تا اگر امکان دارد همرزمان و دوستان و نزدیکان شهید و یا همرزمان دیگر جانباز میزبان دعوت شوند تا در برنامه حضور داشته باشند و از خاطرات آن‌ها نیز بهره برد.

۷. یکی از نکات مهم این است که وسایلی همچون دوربین فیلم‌برداری، عکاسی، لپ‌تاپ، اسکنر و... همراه برده شود و تا حد امکان این جلسات و محتویات آن مستند شود تا خاطرات خام و عکس و فیلم این عزیزان برای نسل‌های بعد بماند.

۸. قبل از هر دیدار می‌توان آمادگی برای بازدیدکنندگان ایجاد کرد و این آمادگی به ارتقاء کیفیت جلسه می‌افزاید. بطور مثال زندگینامه و وصیتنامه شهید را در اختیار اعضایی که برای شرکت در برنامه ثبت‌نام کرده‌اند قرار داد. بعد از هر دیدار نیز می‌توان محتوای دیدار و تأثیرگذاری دیدار بر تیم دیدار کننده بررسی شود.

۹. گرفتن گل و شیرینی برای مادر شهید از طرف فرزند وی بر زیبایی برنامه می‌افزاید. همچنین خوب فکر شود و هدایایی برای خانواده شهید تهیه شود که بیشتر برایشان کارایی داشته باشد.

۱۰. دعوت همه قشری به این برنامه از امور خوبی است که تجربه شده است. درکل لازم نیست افراد شرکت کننده کسانی باشند که با فضای دفاع مقدس آشنایی خوبی دارند، بلکه می‌توان با سعه صدر افرادی که کمتر با وادی شهادت آشنا هستند را برای برنامه‌های عمومی دعوت خاص نمود. البته باید کار را مدیریت کرد.

۱۱. بطور کل بهتر است ارتباط با خانواده‌ها مستمر باشد. برای تداوم ارتباط با این عزیزان بهتر است در طول سال ارتباط تلفنی حفظ شود و در مراسم‌های مختلف هیأت، جلسات بسیج و... از حضورشان بهره برد. در ایام مختلف مانند ولادت ائمه(ع)، روز مادر، روز پدر، عید غدیر، نوروز و یا دیگر اعیاد کارت پستال و یا دیگر بسته‌های فرهنگی برای خانواده‌ها ارسال کرد.

در بسته‌های فرهنگی می‌توان فیلم‌ها و عکس‌ها و مستنداتی که بعضاً مربوط به شهید آن خانواده می‌باشد ارسال کرد. همچنین می‌توان واحدی در بسیج خواهران تشکیل داد تا پیگیر احوال مادران شهدا باشند. در ادامه می‌توان شماره ارتباطی نیز به خانواده‌ها داد و از آنان خواست تا هر کاری که پیش آمد اطلاع دهند تا در حد امکان بتوان کمک حالشان بود.

۱۲. در حین دیدار یک نفر می‌تواند مسئول باشد تا بطور نامحسوس وضعیت جسمانی و معیشتی خانواده شهید را بررسی کند و مشکلاتشان را یادداشت کند تا در اولین فرصت پیگیری‌های لازم جهت رفع آن مشکلات صورت گیرد. همچنین مسائلی از قبیل تغییر آدرس، شماره تماس و... ثبت شود تا پرونده‌های شهدا در بایگانی فعالیت‌های هیأت به روز شود و نسل‌های آتی نیز بتوانند چنین مراسم‌هایی داشته باشند.

۱۳. وجود بزرگترهایی همچون روحانیون هیأت، سرداران، مسئولین هیأت و بسیج، بزرگان محل و... علاوه برآنکه به آنان کمک می‌کند تا وظایف خویش را یادآور شوند بر وزن برنامه نیز می‌افزاید و به مفیدتر شدن گپ و گفت کمک می‌کند. حتی برخی اوقات وجود آنان لازم است!

۱۴. پیشنهاد جدی می‌شود بازتاب این دیدارها در فضای هیأت و محلّه بصورت هنرمندانه در قالب‌های مختلف مانند پخش کلیپ، فضای مجازی، نمایش عکس و برد و نشریه و... انجام گیرد. این کار کمک می‌کند تا دیگر افراد و مخاطبین هیأت از زیبایی‌های برنامه مطلع شوند و رغبت بیشتری به حضور در مراسم پیدا کنند.

۱۵. اگر جلسه یا برنامه‌ای مرتبط با عرصه دفاع مقدس دارید با استاد مربوطه صحبت کنید که در صورت امکان جلسه‌ای از کلاس را در حضور خانواده شهدا و یا جانبازان به عنوان الگوهای عملی برگزار نمایند.

یکار
وطن

نکات قابل توجه در دیدار با جانبازان آسایشگاه اعصاب و روان

۱. به یاد داشته باشیم این بزرگوارن که جراحات آن‌ها سبب اخلال در سیستم عصبی آن‌ها شده، جزو مظلوم‌ترین اقشار جانبازان سرافراز هستند و دیدار با آن‌ها سبب روحیه گرفتنشان می‌شود، امّا آنان نمی‌توانند پذیرای برخی از توقّعات دفاع مقدسی ما باشند.

۲. قبل دیدار حتماً افراد را توجیه به شرایط آنان کنید.

۳. استفاده از حضور یک شخص بزرگتر که با جانبازان مظلومِ این فضا آشنایی قبلی؛ تا بتواند ارتباط بین میزبانان و میهمانان را برقرار کند. معمولاً روحانیون بزرگوار می‌توانند نقش بسزایی داشته باشند.

٤. پیشنهاد می‌شود خواهران در این دیدارها حضور کمتری داشته باشند.

۵. سعی کنید هدیه مناسبی برای این بزرگواران در نظر داشته باشید. برای گرفتن هدایا برای این عزیزان حتماً از قبل با مسئولین مربوطه مشورت شود. یکی از هدایایی که می‌تواند تا حدی شوق قلبی را به مخاطب برساند گل است. از این هدیه غافل نشوید!

٦. در مسیر رفت و آمد سعی شود برنامه‌های بانشاط و مفرحی برگزار کنید تا بر جذابیت برنامه و تعمیق اثر کار فرهنگی افزوده شود.

نکات اجرایی و هماهنگی‌های لازم

۱- اولین اقدام، جمع‌آوری اطلاعات مربوط به خانواده شهدا و جانبازان و راه‌های ارتباطی با آنان است. برای بدست آوردن این اطلاعات می‌توان از طرق مختلف اقدام نمود. بطور مثال با پیگیری از طریق سپاه استان، بنیاد شهید، پایگاه بسیج محل و اهالی مساجد اطراف هیأت، پرسش از افراد قدیمی محل و... می‌توان مشخصات بسیاری از خانواده‌های شاهد ساکن در محله و شهر را پیدا نمود.

۲- قدم بعدی که قبل از برگزاری برنامه لازم است، آشنایی اولیه و نزدیک از وضعیت معیشتی و فرهنگی آن بزرگواران است. دقت شود که این مرحله باید بسیار آبرومندانه انجام شود. اکثر خانواده‌ها پا به سن گذاشتند و احتمالاً پذیرایی مهمان برایشان سخت باشد. از قبل وضعیت سنی و معیشتی

خانواده‌ها بررسی شود و برآورد شود که حضور چه تعداد مهمان و چه میزان برنامه‌ای برای خانواده‌ها مزاحمت ایجاد نمی‌کند. همچنین لازم است برنامه‌های دیدار بسیار ساده برگزار شود و به خانواده‌ها تأکید شود که پذیرایی در حد چای و شربت بیشتر انجام نشود. بخشی از پذیرایی مانند شیرینی توسط خود اعضای هیأت تهیه شود. همچنین ممکن است برخی از خانواده‌ها از لحاظ فرهنگی محدودیت‌هایی برای حضور عموم افراد نداشته باشند که باید لحاظ شود.

۳- از وجود خانواده شهدای هیأت، خانواده شهدایی که ساکن در نزدیکی هیأت هستند، خانواده شهدای گمنام و خانواده شهدای علمی غفلت نشود. همچنین در اردوهای هیأت مانند اردوهای زیارتی و جهادی نیز می‌توان این عمل پسندیده را با جانبازان و خانواده شهدای ساکن در آن منطقه داشت.

٤- از نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری، بسیج، مسئولین شهر و همچنین سازمان‌های زیر می‌توان جهت تسهیل امور و برخی هماهنگی‌ها کمک گرفت:

* کانون حفظ و نشر ارزش‌های دفاع مقدس.
* بنیاد شهید و امور ایثارگران.
* سپاه استان.
* ناحیه بسیج.
* بسیج مساجد و محلات.
* شهرداری و فرهنگسراها.

* تولیت گلزار شهدا.

۵- برای اینکه برخی از خانواده‌ها در مضیقه قرار نگیرند می‌توان آنان را به هیأت دعوت نمود و یا در بیرون خانه در محیطی مانند مزار شهدا، پارک و... جلسه گپ و گفتگو داشت.

٦- حضور افرادی که مسئولیتی در هیأت و بسیج دارند در کنار اعضای جدیدالورود در این برنامه‌ها کمک می‌کند هم صمیمت افراد بالا رود و هم آنان به حضور بیشتر در برنامه‌های هیأت ترغیب شوند.

۷- در صورت امکان و بسته به شرایط افراد هیأت، بهتر است این برنامه هر هفته یا هر دوهفته و یا هر ماه بصورت منظم برگزار شود تا بصورت سنّتی حسنه در برنامه‌های هیأت جا بیفتد که مثلاً هر هفته فلان روز، فلان ساعت اتوبوس برای رفتن به منزل شهدا در فلان مکان آماده است تا افراد بتوانند برنامه خود را متناسب با آن تنظیم کنند.

۸- در کنار هدایایی که برای خانواده‌ها در نظر گرفته می‌شود می‌توان از ایده‌های زیر هم استفاده کرد:

* هدیه سفر به مشهد.
* عکس شهید با طراحی مناسب روی تخته، کاشی یا فرش چاپ شود.
* شاخه گل.
* چادر.
* ظروف.
* وسایل پزشکی مانند فشارسنج.

* صنایع دستی.
* سنگ حرم، مهر و تبرکی کربلا.
* خاک شلمچه و مناطق عملیاتی دفاع مقدس.
* یادبود و... .

۹- ایام خاص مانند روز مادر و روز پدر را از دست ندهید! گاهی اوقات سرزدن مختصر به خانواده‌ها در این ایام تأثیر دوچندان دارد.

۱۰- تبلیغات خوب و هنرمندانه برای ترغیب افراد به حضور در چنین مراسمی لازم است و می‌توان از فرصت یادواره، راهیان نور، نمایشگاه، ایستگاه صلواتی و... استفاده کرد. همچنین طراحی عکس‌های جذاب و جملات نغز در پوسترها بسیار مهم است.

هدف از تبلیغات، اطلاع‌رسانی مخاطبین و جذب آنان به برنامه است. ارسال پیامک، نصب پوستر و بنر، تبلیغ چهره به چهره و... در تبلیغات رایج است. طراحی جذاب پوستر و بنر، به‌کارگیری جملات زیبا در آن، انتخاب مکان و زمان مناسب برای نصب از نکات مهمی است که باید به آن دقت داشت. تبلیغات باید به حدی جذاب و گسترده باشد تا بازده برنامه بالا رفته و گستره بیشتری از افراد از برنامه استفاده کنند و درعین‌حال به جد دوری از اسراف و اصلاح الگوی مصرف مدنظر قرار گیرد. سعی بر این باشد بنر و یا دیگر وسایل تبلیغاتی طوری طراحی شود و بعد برنامه جمع‌آوری گردد که در صورت امکان بیش از یک‌بار مصرف شود و یا در امور دیگر بکار آید.

ملاحظات لازم در دیدار با خانواده‌های معظم شهدا

۱- زمان دیدار و برنامه به خواست و شرایط خانواده تنظیم شود.
۲- در دیدار منزل شهید، اقلام پذیرایی مثل میوه و شیرینی با خود به همراه برده شود.
۳- هیچ کدام از وسایل و آثار شهید از خانواده گرفته و برده نشود.
٤- هیچ‌گونه وعده خارج از اختیارات و توانایی‌ها به خانواده شهید داده نشود.
٥- دیدار با همسران شهید صرفاً توسط خواهران صورت گیرد.
٦- مراعات حال و شرایط خانواده در دیدارها و دعوت‌ها در نظر گرفته شود.
۷- انتقال خانواده از منزل تا محل مراسم و بالعکس با در نظر گرفتن همه ملاحظات خانواده، توسط دعوت‌کنندگان انجام شود.
۸- اهدای هدایای ماندگار و قابل استفاده و ارزشمند به خانواده شهید پیش‌بینی شود.
۹- از تحت فشار قراردادن عاطفی خانواده برای بیان خاطرات سخت، جلوگیری شود.

۱۰- شماره تلفن خانواده‌ها در دسترس عموم قرار نگیرد.
۱۱- برای بهره‌گیری از خاطرات خانواده شهید، در پرسیدن سؤال‌ها دقت شود و توجیه و هماهنگی بین نفرات برای پرسیدن سؤال‌ها در نظر گرفته شود.
۱۲- از کنکاش و کنجکاوی در مسائل خانوادگی و خصوصی خانواده‌ها بشدت پرهیز شود.
۱۳- فرزندان خردسال شهدا به بهترین نحو ممکن تکریم شوند و به فراخور سن و احوال آن‌ها هدایایی برایشان تهیه شود.
۱٤- در برنامه‌هایی که از خانواده‌ها دعوت می‌شود، ملاحظات پذیرایی و محل مناسب نشستن ایشان در مراسم در نظر گرفته شود.
۱۵- از معطل نگه داشتن خانواده‌ها در دیدارها و مراسم‌ها بشدت پرهیز شود.
۱٦- در برنامه‌هایی که از چند خانواده شهید دعوت می‌گردد، دقت شود که عکس یا اسم شهید هیچ کدام از خانواده‌ها از قلم و بیان نیفتد.
۱۷- خانواده‌ها به بهترین نحو ممکن در مراسم‌ها تجلیل شوند.
۱۸- نفر مرتبط با خانواده‌ها ترجیحاً ثابت باشد و از وصل شدن افراد مختلف به ایشان پرهیز گردد.
۱۹- مسائل و مشکلات احتمالی خانواده‌ها بدون دادن وعده، از مراجع مربوطه پیگیری شود.
۲۰- در دیدار با خانواده‌های شهدای غیر ایرانی، ملاحظات اجتماعی ایشان در نظر گرفته شود و توجه بیشتری به پیگیری مسائل فرهنگی و اجتماعی‌شان گردد.

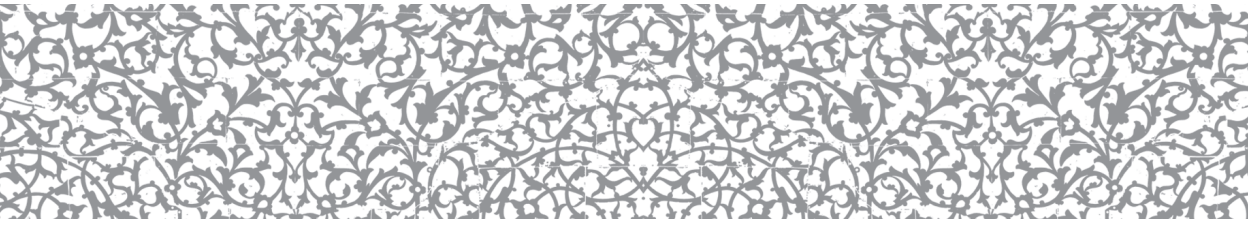

❋ خیلی وقت‌ها هست که در هیأت، دغدغه ارزشمندی داریم؛
اما نمی‌دانیم چگونه به این دغدغه پاسخ دهیم.
هر چقدر می‌گردیم، راهکار عملیاتی برایش نمی‌یابیم.
❋ برخی مناسبت‌ها هست که نمی‌خواهیم مثل خیلی‌های دیگر از کنارشان بی خیالانه عبور کنیم؛ ولی نمی‌دانیم چگونه باید این مناسبت‌ها را گرامی بداریم.
❋ بعضی کارها و فعالیت‌ها هست که می‌خواهیم به نحو احسن انجام دهیم؛

اما راهنما و صاحب تجربه‌ای نمی‌یابیم تا به وی مراجعه کنیم.
«یک طرح کارا» طرح‌ها و پیشنهادهایی است برای هیأت‌های مذهبی.
«یک طرح کارا» می‌کوشد تا پاسخی درخور و عملیاتی برای این سوالات بیابد.
چشم انتظار طرح‌ها و پیشنهادهای شما هستیم.

جامعه ایمانی مشعر،
محفلی است برای گردآمدن
هیأت‌های کشور.
مشعر چیزی جز اجتماع هیأت‌ها نیست،
جامعه‌ای فراتر از مرزهای نژادی و
تقسیمات جغرافیایی و سیاسی.
اجتماعی ایمانی و توحیدی است

۰۲۵ - ۳۸ ۷۵ ۱۴ ۱۱
۳۰۰۰ ۱۵۴۲
www.۱۵۴۲.org
info@۱۵۴۲.org

که به دنبال ارتباط بیشتر
محبّان سیدالشهدا علیه‌السلام است...
قرار نیست مشعر تولید کند.
قرار است مشعر آیینه تولیدات
و فعّالیّت‌های شما باشد.
اینجا، جای آرم هیأت شماست
که باید در شماره‌های بعد پرش کنید...